

אנשי הגשם

מילים: רחל שפירא
לחן: נחצה'ה היימן

אנשי הגשם מתכווצים במעליהם
הם כבר למדו איך להצניע את עצמם
טיפות גדולות זולגות מכחול
לילותיהם
טיפות גדולות זולגות על עלבונם
את מרוחקת ואינך רואה אותם
הם מקבצים את חיוכיך בגניבה
ומבטך עוד לא פגש במבטם
עוד לא אמרת להם מילה טובה .

אם אהוביך יפקירוך
אם תחניק אותך בגידה
אם לשלום כבר איש אותך לא יברך -
אנשי הגשם יכתירוך
למלכתם היחידה
ויחלקו איתך את לחם צערך.

עודך חוגגת ואינך זקוקה להם
אנשי הגשם מביטים בך בחמלה
לו רק יכלו היו נותנים את חייהם
לשמור אותך מעוני או מחלה.

אנשי הגשם ממתנינים לך בפניה
נאמנים כצל, סבלניים כזמן
וכל יום שעובר, כל חודש, כל שנה
לוקחים אותך לעבר מפנתם .

כשאוהביך ישכחו
וכל כלבייך ינבחו
אנשי הגשם יאספוך אל מיטתם .
והם ירימו את ראשך
ויאמצו את ייאושך

א.אמו של ר' טרפון ירדה לט"ל לתוך חצרה בשבת ונפסק קורדקויוס שלה.

הלך ר' טרפון והניח שתי ידיו תחת פרסותיה והיתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למטתה. פעם אחת חלה ונקסו חכמים לבקרו.

אמרה להם: התפללו על טרפון בני, שהוא נוהג בי כבוד יותר מדי. אמרו לה: מה עשה לך? ספרה להם אותו המעשה.

אמרו לה: אפלו עושה כן אלף אלפים, עדין לחצי כבוד שאמרה התורה לא הגיע.

אמו של ר' ישמעאל באה וקבלה עליו לרבתינו, אמרה להם: גערו בישמעאל בני, שאינו נוהג בי כבוד.

באותה שעה נתפרקמו פניהם של רבתינו, אמרו: אפשר אין ר' ישמעאל נוהג כבוד באבותיו?

אמרו לה: מה עושה לך? אמרה: קשהוא יוצא מבית המדרש, אני מבקשת לרחץ רגליו ולשתות מן המים ואינו מניח לי.

אמרו לו: הואיל והוא רצונה הוא כבודך.

ר' זעירא היה מצטער ואמר: הלואי היו לי אבא ואמא שאכבדם ואירש גן עדן. לאחר ששמע שתי שמועות הללו, אמר: ברוך המקום שאין לי לא אב ולא אם, לא כר' טרפון הייתי יכול לעשות ולא כר' ישמעאל הייתי מקבל עלי.

אמר ר' אבון: פטור אני מכבוד אב ואם. אמרו: קשעברתו אמו מת אביו, קשילדתו – מתה אמו. [תלמוד בבלי, מסכת קידושין, דף לא, עמוד ב.]

יא כבד את-אביה, ואת-אמה--למען, יארכון ימיה, על האדמה, אשר-יהנה אלהיה נתן לך...[שמות, כ]

ב. "הכיבוד הוא במחשבה ובמעשה ודיבור... היינו שידמה בעיניו שהם גדולים ונכבדי ארץ, אף שבעיני שאר בני אדם אינם חשובים

כלל. וזה הוא עיקר כיבוד, שאם לא כן, הרי כתיב: "בפיו ובשפתיו כיבדוני ולבו ריחק ממני" [חיי אדם (סז, ג)]

ג. בספר חרדים במצוות עשה התלויות בלב (אות לה), שצריך לכבד את ההורים בלב, ואם הוא מכבדם במעשה אבל הם נבזים

ומאוסים בעיניו, הרי שעליו נאמר (דברים כז, טז): "ארור מקלה אביו ואמו", "ופירושו, שאינו לשון קללה אלא לשון ביזיון".

ה. ".... תנו רבנן: הזן חבירו לכף זכות דנין אותו לזכות... ויותר מזה הוא פועל כשמתייחס כך כלפי ההורים, שהוריו של אדם הם שורשיו, וכשהוא רואה

בהם דברים טובים, הרי שהוא מתחבר אל שורשיו הטובים, ומכוח זה הוא מעצים את כוחותיו הטובים וממשיך את כל חייו בטוב. ואם יראה בהם את הרע,

הרי שהוא גם מעצים את הרע שבקרבו, וממילא ממשיך את חייו ברע...."

- מעו את השיר "אנשי העם" - מי הם אנשי העם? מהי הנקודה המרכזית המודגשת לדעתך בסיר?

- מהו ההבדל בין כיבוד הורים במחשבה לבין כיבוד הורים במעשה?

- מדוע לדעתך מצוות כיבוד הורים נכללת ב"מצוות שבין אדם לאמו" שבצורת הדיבור?

ו. איך אדם פותח את מפעל חייו? באילו מילים? במקרה של רש"י, פרשן העל של התורה, מדובר בשלוש מילים: "אמר רבי יצחק". כך מתחיל הפירוש הראשון של רש"י על פרשת בראשית. ואז מגיע ציטוט ארוך יותר של אותו רבי יצחק, ששואל למה התורה מתחילה דווקא בסיפורי בראשית ולא מתחילה במצוות המפורשות והמפורטות, ורש"י גם עונה ומסביר את הנקודה. למה הגאון שעמיד לפרש את התורה כולה ואת התלמוד כולו מצטט את רבי יצחק? ומיהו בכלל אותו רבי יצחק?

במהלך הכנת השיעור השבוע מצאתי פנינה. מתברר שחמש מאות שנה אחרי שרש"י כתב את הדברים בצרפת, כתב הרב דוד הלוי סגל בפולין כך: "זה ר' יצחק היה אביו של רש"י (רבינו שלמה יצחקי) ולא היה למדן גדול, ורש"י רצה לכבד אביו ולהזכירו בתחילת חיבורו, ואמר לו: שאל איזו קושיה ואכתבנה על שמך, והקשה לו סתם: מה התחילה התורה בבראשית". כלומר, לפני כל החידושים של רש"י – יש כיבוד הורים, יש מסורת, יש דברים שקיבלנו מהדורות הקודמים. זה מסר עוצמתי, דווקא בתחילתה של התורה. רש"י פותח את הפירוש האדיר שגם אלף שנים אחר כך אנחנו עדיין עוסקים בו, במחווה קטנה לאבא שלו. לפני כל מה שרש"י עוד עתיד לשאול ולענות, הוא אומר לנו: "תשמעו משהו שאבא

שלי שאל". [סיון רהב מאיר] – *כי צדק רש"י מלאך אמתו על עשימותיהם מצוות כיבוד הורים?* –

ז. בגמרא מסופר על אימו של רבי טרפון שירדה לטייל בחצרה בשבת, ולפתע נקרע שרוך נעלה.

הלך רבי טרפון והניח את שתי ידיו תחת כפות רגליה והייתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למיטתה. לכאורה, לא ברור למה רבי טרפון מתנהג בצורה משונה (ומכאיבה...) כל כך. הרי מן הסתם הוא היה גבר חזק, הוא היה יכול לשאת אותה בזרועותיו ולהביא אותה לביתה, ולמה הוא שם את ידיו תחת כפות רגליה?

כשרבי טרפון שם את ידיו תחת רגלי אימו, הוא עוזר לה, אבל "מלמטה", ברור שהוא מתחיתה. היא נשארת זקופה, והוא מתכופף. בעוד שאם הוא מרים אותה בזרועותיו- הוא נמצא "מלמעלה" בעמדת החזק, והיא כמו תינוקת, חלשה לעומתו. רבי טרפון שומר על המיקום שלו מול אמא שלו, גם בזמן שהוא עוזר לה, ולא מתבלבל לגבי המקום הנכון שלו מול אימו.

ובחזרה לשאלה שבה פתחנו. גם עזרה להורים יכולה לבוא "מלמעלה" ממקום מתנשא, מעמדה פטרונית כי אני חזקה יותר, מבינה ויודעת יותר טוב מהורי, ויכולה לבוא "מלמטה" ממקום של ענווה, מעמדה של נתינת שירות להורים, בשמחה על הזכות שיש לי להחזיר להורי מעט ממה שאני חייבת להם על כל הטוב שעשו עבורי. להיות "קביים", להיות מי שההורה יכול להשען עליו, אך ברור שהמשענת היא מתחת להורים.

לכן העבודה צריכה להיות בדיוק של המיקום שממנו אני פועלת, ופחות במה שאני עושה בפועל. גם מי שממלא טפסים עבור הוריו יכול להיות בעמדה של "המבין" מול הוריו "הבורים", (=מלמעלה) ויכול לעשות את אותו מעשה בדיוק מעמדה של המזכירה, שברור לה מי הבוס גם כשהיא ממלאת את הטפסים הנדרשים לו במשרד.

ואיך אדע אם אני במקום? האמת שאף אחד חוץ ממני לא יכול לדעת. העניין תלוי בכוונת הלב, וכפי שאנחנו יודעים, הכוונה "עוברת", ומורגשת היטב ע"י

ההורים...[הרבנית אהובה צוקרמן]